

POMORSKI OŚRODEK ADOPCYJNY W GDAŃSKU

Adopcja szansą na szczęśliwą rodzinę

CO (TAK ZWYCZAJNIE) WARTO WIEDZIEĆ O ADOPCJI...

JEDNOSTKA SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Opracowanie: Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku

tel.: 58 341 46 07; 58 341 46 94

fax: 58 341 44 53

<http://poa-gdansk.pl/>

W materiale wykorzystano rysunki wykonane przez dzieci.

Gdańsk, 2015r.

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Procedury / droga do adopcji	4
2.1. Adopcja w systemie prawnym	4
2.2. Aspekty prawne	5
2.3. Wybrane zadania Ośrodka Adopcyjnego	6
2.4. Dokumenty, które należy skompletować zgłaszając się do ośrodka	8
3. Nasz ośrodek	9
3.1. Beneficjenci Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku	11
3.2. Droga kandydatów	12
3.3. Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka	16
3.4. Droga dzieci	17
3.5. Adopcja oczami dziecka – list dziecka do nowych rodziców	21
3.6. Droga dzieci i kandydatów – schemat	22
4. Przywileje Pracownicze	25
5. Wykaz aktów prawnych	29
6. Kompendium wiedzy przed pierwszą rozmową – często zadawane pytania	31
7. Warto przeczytać	34

Zarówno rodzicielstwo biologiczne, jak i adopcyjne jest ogromnym wyzwaniem stojącym przed człowiekiem. Jednak w porównaniu z biologicznym, rodzicielstwo adopcyjne jest trudniejsze o doświadczenia dzieci, polegające na przerwaniu więzi z rodzicami biologicznymi.

Przysposobienie jest drogą do stania się rodzicem, wybieraną przez osoby, które mają dużo uczuć i chęci, by otoczyć nimi kogoś więcej, niż męża, czy żonę oraz są gotowi dać swoje życie dzieciom, które potrzebują nowych rodziców. Adopcja wymaga gotowości do wejścia w nową rolę w życiu, a przejście przez drogę do przysposobienia – motywacji, elastyczności i otwartości.

1. Wstęp

Adopcja od łac.: *Adoptio* oznacza usynowienie, przybranie. Jest to forma przyjęcia do rodziny dziecka innych rodziców i uznanie go za własne potomstwo. Adopcja ma wymiar zarówno prawny, jak i psychologiczny. Poza stworzeniem formalnych ram dla funkcjonowania rodziny, przysposobienie daje podstawę do budowy więzi emocjonalnej między rodzicami a ich przysposobionymi dziećmi. W prawodawstwie polskim termin adopcja jest równoznaczny z terminem przysposobienie.

Mniej znany „Rys historyczny”

Korzenie adopcji sięgają początków świata. Adopcja i jej jawność mają swoje fundamenty u ludzi pierwotnych. Antropolodzy wskazują, że już plemię Irokezów przysposabiało jeńców wojennych. Aby akt adopcji nabrał mocy prawnej, należało go ogłosić przed zebraniem na placu członkami społeczności.

Po raz pierwszy adopcja została usankcjonowana prawnie w starożytnym Rzymie i miała na celu poprawę sytuacji przysposabiającego. Główną przyczyną była chęć zapewnienia ciągłości rodu, a co za tym idzie ciągłości kultu potomków i bogów domowych, gdyż w przypadku braku potomstwa kult ten wygasał. Korzystali z niej również cesarze, np. Juliusz Cezar adoptował Augusta, a ten z kolei Marcellusa, a po jego śmierci Gajusza i Lucjana.

Adopcja znana była także w starożytnej Grecji, jednak była głównie instytucją prawa spadkowego. Dodatkowo przysposobiony zachowywał prawa i obowiązki w stosunku do matki biologicznej, a zrywał je w stosunku ojca biologicznego i dalszej rodziny.

W polskim prawie adopcja pojawiła się dopiero w XIII w. wśród szlachty i miała charakter familijny. Szczególnymi rodzajami przysposobienia była adopcja braterska, czyli zapewnienie dziedziczenia po sobie i adopcja do herbu – bez skutków majątkowych, najczęściej wśród nobiletowanych.

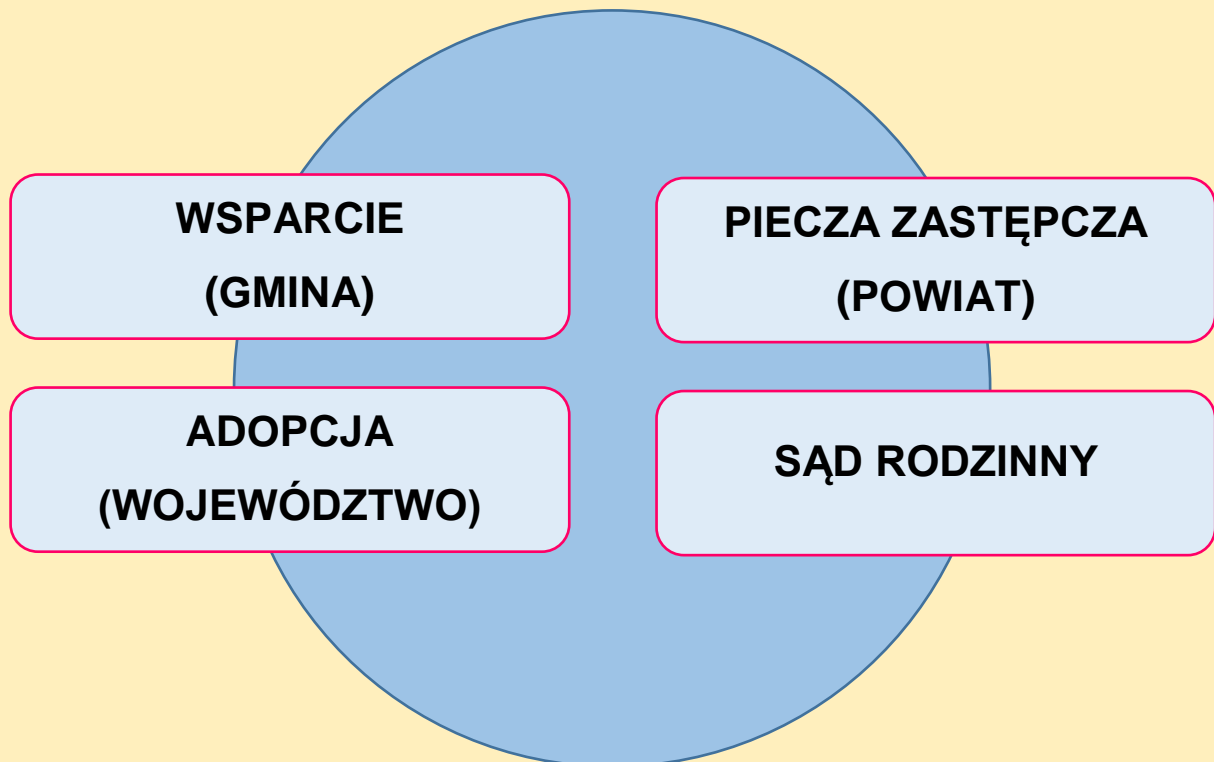
Bibliografia:

- Małowska J., Z historii adopcji, „Problemy opiekuńczo – wychowawcze”, 1996, nr 2, s. 42 – 44.*
- Mirską D., Obudzić miłość, „Uroda”, 1998, nr 3, s.88.*

2. Procedury / droga do adopcji

2.1. Adopcja w systemie prawnym

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieją cztery filary pomocy dziecku i jego rodzicom.

Ośrodki adopcyjne, podlegające samorządom województw, posiadają wyłączną kompetencję w zakresie prowadzenia procedur związanych z przysposobieniem (na etapie przedsądowym). Przysposobienie jest najbardziej humanitarną instytucją prawa rodzinnego oraz opiekuńczego. Jego podstawową funkcją jest asymilacja dzieci, które utraciły naturalne, przyrodzone środowisko rodzinne z nowym środowiskiem rodzinnym

2.2. Aspekty prawne

RODZAJE PRZYSPSOBIENIA

1. **Przysposobienie pełne** (art. 121 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego j.t. Dz. U. 2015r. poz. 583 ze zm.) – oznacza, że między przysposabianym i przysposabiającymi powstają takie same więzi rodzinno – prawne, jak w rodzinie naturalnej ze wszystkimi konsekwencjami.
2. **Przysposobienie całkowite** (art. 121 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego j.t. Dz. U. 2015r. poz. 583 ze zm.) - nierozwiązywalne, blankietowe) – orzekane jest w sytuacji, gdy rodzice dziecka wyrażą zgodę na jego przysposobienie. Ta forma przysposobienia rodzi również wszelkie konsekwencje rodzinno – prawne, takie jak w rodzinie biologicznej.
3. **Przysposobienie niepełne** (art. 124 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego j.t. Dz. U. 2015r. poz. 583 ze zm.) – polega na tym, że skutki adopcji powstają tylko między przysposabianym a przysposabiającym, nie powstają więzi łączące adoptowane dziecko z krewnymi adoptujących.

W myśl prawa adopcja kieruje się następującymi zasadami:

- ❖ Przysposobić można tylko dla dobra dziecka.
- ❖ Przysposobienie musi mieć charakter niemajątkowy.
- ❖ Dzieci przysposobione powinny być traktowane na równi z dziećmi biologicznymi.
- ❖ Osoba przysposabiana musi być małoletnia.
- ❖ Warunkiem koniecznym do zakwalifikowania dziecka do przysposobienia, jest jego uregulowana sytuacja prawna –

oznacza to, że rodzice zrzekli się praw rodzicielskich, zostali ich pozbawieni na mocy postanowienia sądowego lub nie żyją.

- ❖ Do orzeczenia przysposobienia niezbędna jest zgoda dziecka, które ukończyło 13 rok życia lub wysłuchanie dziecka, które nie ukończyło 13 roku życia. Gdy dziecko nie jest zdolne do wyrażenia swojej woli, sąd może wyjątkowo podjąć decyzję o przysposobieniu.
- ❖ Przysposobić dziecko może osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, czyli osoba pełnoletnia i nie ubezwłasnowolniona, posiadająca odpowiednie kwalifikacje a więc jej postawa życiowa, predyspozycje osobowościowe, motywacja, umiejętność postępowania z dziećmi, nawiązanie prawidłowych więzi emocjonalnych dają rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków wynikających z przysposobienia.
- ❖ Między przysposabiającym a przysposobionym powinna istnieć odpowiednia różnica wieku, zbliżona do naturalnej.
- ❖ Przysposobić wspólnie mogą tylko małżonkowie.

2.3. Wybrane zadania Ośrodka Adopcyjnego

- ❖ Kwalifikacja dzieci zgłoszonych do przysposobienia (oparta m.in. na: diagnozie psychologicznej, pedagogicznej, gromadzeniu i analizie dokumentacji i informacji o dziecku).
- ❖ Kwalifikacja kandydatów do przysposobienia (oparta m.in. na: diagnozie psychologicznej i pedagogicznej, wywiadzie adopcyjnym, gromadzeniu i analizie dokumentacji informacji o kandydatach), w tym organizowanie szkoleń dla kandydatów oraz wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń.

- ❖ Dobór rodziny przysposabiającej właściwej ze względu na potrzeby dziecka.
- ❖ Współpraca w zakresie kwalifikacji dziecka i przysposobienia z instytucjami takimi jak m.in.: Sądy, Organizatorzy Pieczy Zastępczej, Ośrodki Pomocy Społecznej, itd.
- ❖ Pomoc kandydatom w przygotowywaniu wniosków o przysposobienie.
- ❖ Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej.
- ❖ Wspieranie psychologiczne, pedagogiczne oraz prawne kandydatów do przysposobienia dziecka oraz osób, które przysposobiły dziecko.
- ❖ Sporządzanie opinii kwalifikacyjnych w sprawach dotyczących umieszczania dzieci w rodzinie przysposabiającej.
- ❖ Udzielanie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży oraz pacjentkom oddziałów ginekologiczno-położniczych, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu.
- ❖ Sprawowanie nadzoru nad przebiegiem styczności przysposabiającego z przysposobianym.
- ❖ Współpraca z Sądem Opiekuńczym, polegająca w szczególności na powiadamianiu o okolicznościach uzasadniających wszczęcie z urzędu postępowania opiekuńczego.

- ✓ *Życiorysy*
- ✓ *Formularz zgłoszeniowy (dostępny na stronie internetowej Ośrodka)*
- ✓ *Formularz PIT za poprzedni rok*
- ✓ *Dane o stanie zdrowia niezbędne do stwierdzenia, że osoba może sprawować właściwą opiekę nad dzieckiem, wynikające z zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej*
- ✓ *Zapytanie o karalność — Krajowy Rejestr Karny*
- ✓ *Odpis skróconego aktu małżeństwa lub odpis skróconego aktu urodzenia (w przypadku osób nie pozostających w związku małżeńskim)*
- ✓ *Wyrok w sprawie rozwodowej w przypadku zaistnienia takiej sytuacji*
- ✓ *2 zdjęcia rodziny*

* poza ww. dokumentami może być niezbędne przedłożenie innych, dodatkowych zaświadczeń np. z miejsca pracy lub od lekarza specjalisty

2.4. Dokumenty, które należy skompletować zgłaszając się do ośrodka

3. Nasz ośrodek

Do dnia 31 grudnia 2011 roku w województwie pomorskim funkcjonowało kilka ośrodków adopcyjno-opiekuńczych – zarówno publicznych i niepublicznych (Gdańsk, Gdynia, Kartuzy, Kwidzyn, Puck, Słupsk i Wejherowo,).

Z dniem 01.01.2012 r., czyli dniem wejścia w życie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzenie ośrodków adopcyjnych powierzono Marszałkom Województw. W związku

z powyższym Marszałek Województwa Pomorskiego powołał **Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku** z siedzibą przy al. gen. J. Hallera 14.

Pracę w Pomorskim Ośrodku Adopcyjnym kontynuuje część pracowników merytorycznych (pedagogzy i psychologzy) dotychczas działających na terenie Trójmiasta dwóch publicznych ośrodków adopcyjno – opiekuńczych, tj.: Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Gdańsku przy ul. Abrahama oraz Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Gdyni przy ul. Demptowskiej.

W styczniu 2012 r. sprawy bieżące części dotychczas działających w województwie pomorskim pozostałych ośrodków adopcyjno – opiekuńczych zostały przekazane do realizacji Pomorskiemu Ośrodkowi Adopcyjnemu w Gdańsku.

Aktualnie w ośrodku zatrudnionych jest 16 pracowników merytorycznych (8 pedagogów i 8 psychologów). Funkcję Dyrektora Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku od dnia 01.07.2012 r. pełni Joanna Bartoszevska.

Od dnia 01 stycznia 2012 r. Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku działał w strukturach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Z dniem 01.04.2012 r. Uchwałą nr 319/XVI/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27.02.2012r. utworzono Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku stanowiący jednostkę budżetową Województwa Pomorskiego.

Zadania realizuje zgodnie z wytycznymi Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U z 2013 r. poz. 332 ze zm.).

Ośrodek wykonuje swoje zadania nieodpłatnie.

3.1. Beneficjenci Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku

- ❖ Dzieci, których sytuacja uzasadnia zakwalifikowanie do przysposobienia.
- ❖ Osoby pragnące adoptować dziecko.
- ❖ Kobiety w ciąży, które rozważają oddanie dziecka do adopcji.
- ❖ Rodziny, które już przysposobiły dziecko i kandydaci do przysposobienia dziecka potrzebujący porady psychologicznej, pedagogicznej, bądź prawnej.
- ❖ Zgłaszający gotowość do przysposobienia: osoby spokrewnione i spowinowacone z dzieckiem, rodziny zastępcze lub prowadzący rodzinny dom dziecka, w którym dziecko jest umieszczone oraz osoby które już przysposobiły brata lub siostrę małoletniego.

3.2. Droga kandydatów

Pierwszym krokiem do rozpoczęcia procedury kwalifikacyjnej w naszym Ośrodku jest umówienie się na **spotkanie informacyjne z pracownikiem Ośrodka**. Po rozmowie i podjęciu decyzji o rozpoczęciu procedury w Pomorskim Ośrodku Adopcyjnym w Gdańsku należy **złożyć formularz zgłoszeniowy wraz z wymaganą z dokumentacją**, którego data wpływu jest jednocześnie datą zgłoszenia. To kandydaci decydują, który ośrodek adopcyjny wybiorą, ponieważ Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie przewiduje rejonizacji. Warto jednak pamiętać, iż duża odległość (inne województwo) może utrudniać kontakt kandydatów do przysposobienia z pracownikami Ośrodka.

Złożone dokumenty dekretowane są na pracownika, który od tego momentu staje się **opiekunem rodziny**. Po kontakcie telefonicznym z kandydatami, opiekun udaje się na **wywiad adopcyjny** w miejscu ich zamieszkania. Celem spotkania jest uzyskanie informacji na temat sytuacji materialnej, bytowej oraz zdrowotnej rodziny.

Następnie kandydaci do przysposobienia dziecka biorą udział **w badaniach psychologicznych i pedagogicznych**. Jest to ważny etap diagnostyczny, będący krokiem do uzyskania **wstępnej oceny**. Całokształt zebranych informacji i diagnoz przedstawiany jest na Zespole ds. Rodzin naszego Ośrodka przez pracowników diagnozujących sytuację kandydatów. Tutaj też podjęta zostaje zespołowa decyzja o zakwalifikowaniu kandydatów do **szkoleń**, które są kolejnym elementem diagnozy.

Podczas szkoleń kandydaci do przysposobienia dowiedzą się m. in.: co o przysposobieniu mówi prawo; jak przebiega rozwój dziecka oraz uzyskają informacje o przebiegu procesu kształtowania się więzi

w rodzinie adopcyjnej. Dodatkowo nabędą nowe umiejętności wychowawcze, zrozumieją istotę jawności adopcji oraz będą mieli możliwość poznania ludzi, którzy już adoptowali dziecko/dzieci.

Po ukończeniu szkolenia, kandydaci otrzymają świadectwo potwierdzające ich uczestnictwo w spotkaniach szkoleniowych (nie jest ono jednoznaczne z uzyskaniem kwalifikacji do przysposobienia). Następnie ma miejsce **rozmowa podsumowująca** dotychczasowe etapy procedury. W dalszej kolejności przygotowana jest opinia końcowa (kwalifikacyjna), zawierająca **opinię o kwalifikacjach osobistych**, która przedstawiana zostaje na Zespole ds. Rodzin. Wtedy też zostaje podjęta decyzja dotycząca kwalifikacji kandydatów do przysposobienia. Jeśli decyzja Zespołu jest pozytywna rozpoczyna się okres **oczekiwania na dziecko**.

W przypadku dokonania doboru kandydatów do dziecka, którego potrzeby będą w stanie zaspokajać, zostaną oni zaproszeni na **wysłuchanie informacji o dziecku** . Podczas spotkania kandydaci uzyskują wszelkie informacje pozyskane w czasie kwalifikacji dziecka do przysposobienia (m. in. o jego stanie zdrowia, rozwoju oraz historii rodziny). Nie jest to jednak równoznaczne z poznaniem dziecka – decyzja o spotkaniu zapada po wysłuchaniu propozycji.

Jeśli kandydaci zaakceptują informacje o dziecku, kolejnym krokiem jest **pierwszy kontakt z dzieckiem**, który odbywa się zawsze w obecności pracownika Ośrodka oraz opiekuna prawnego dziecka. Kolejne wizyty uzależnione są od decyzji

zarówno kandydatów, jak i dziecka oraz pracownika ośrodka i opiekuna prawnego dziecka. Jeśli obie strony (dziecko i kandydaci) zaakceptują siebie nawzajem, spotkania odbywają się w miejscu zamieszkania dziecka i są planowane indywidualnie przez kandydatów w porozumieniu z opiekunem dziecka. W tym czasie przyszli rodzice, przy wsparciu pracownika Ośrodka, przygotowują **wnioski do Sądu Opiekuńczego** o powierzenie pieczy i przysposobienie. Wnioski wraz z dostępną dokumentacją powinny być złożone w Sądzie Opiekuńczym właściwym dla miejsca zamieszkania kandydatów do przysposobienia lub dziecka (opiekun prawny). Dokumenty zawierają m. im.: wniosek o adopcję konkretnego dziecka/dzieci oraz uzasadnienie podjętej decyzji, prośbę o sporządzenie nowego aktu urodzenia, a także wskazanie, czy planowana jest zmiana imienia dziecka. Do wniosku o przysposobienie dołącza się wniosek o ustalenie okresu osobistej styczności z dzieckiem

na czas trwania postępowania o przysposobienie. Sędzia, po rozpatrzeniu sprawy, powierza pieczę, czyli postanawia o **osobistej styczności**.

W praktyce oznacza to przejęcie bezpośredniej opieki nad dzieckiem bez uzyskania praw rodzicielskich wobec niego oraz możliwość skorzystania z urlopu macierzyńskiego. W tym czasie kandydaci otoczeni są szczególną uwagą i troską pracowników Ośrodka. Odbywają się **odwiedziny pracownika Ośrodka w miejscu ich zamieszkania**, aby monitorować oraz wspierać rodziców i dzieci w nowej dla nich sytuacji. W związku z toczącą się sprawą o przysposobienie, w trakcie powierzenia pieczy, Sąd może zlecić wywiad kuratora sądowego w miejscu zamieszkania małżonków lub nadzór nad stycznością ośrodkowi adopcyjnemu.

Gdy nawiążą się już więzi emocjonalne będące fundamentem przyszłej rodziny, ostatnim formalnym etapem procedury jest **rozprawa, podczas której orzeczona zostaje adopcja**. Uczestniczą w niej wnioskodawcy oraz osoby, których zgoda na przysposobienie jest potrzebna (np. opiekun prawny dziecka, dziecko).

Ośrodek wspiera również rodziny, które przysposobiły już dziecko, ale tylko z inicjatywy samej rodziny. Zapewnione zostaje wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz prawne. Istnieje także możliwość spotkań indywidualnych, udziału w grupie wsparcia.

3.3. Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka

Osobiste korzyści ze szkoleń dla kandydatów do przysposobienia:

- ✓ Możliwość zapoznania się z tematyką adopcji.
- ✓ Podczas szkoleń można spotkać ludzi, którzy również chcą być rodzicami dla dzieci, które tego potrzebują, a myślą o sprawach adopcji inaczej.
- ✓ Szansa na poznanie rozwiązania pewnych nurtujących kwestii związanych z pojawieniem się dziecka w rodzinie.
- ✓ Wiedza o tym, jak możliwie najlepiej pomóc dziecku, które znajdzie się pod opieką kandydatów.
- ✓ Możliwość poznania rodzin, które już przysposobiły dzieci.

Szkolenia pozwalają także na dopełnienie wymogów formalnych przewidzianych w Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Art. 172. 1. *„Kandydaci do przysposobienia dziecka są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez ośrodek adopcyjny”*).

Ukończenie szkolenia nie jest równoznaczne z uzyskaniem pozytywnej opinii kwalifikacyjnej. Jest ono elementem całej procedury adopcyjnej.

Podczas szkoleń poruszane są m.in. następujące zagadnienia:

- ✓ Elementy prawa rodzinnego: pochodzenia dziecka, sytuacja prawna dziecka, procedura postępowania adopcyjnego.
- ✓ Motywacja kandydatów do przysposobienia dziecka: znaczenie prawidłowej motywacji.
- ✓ Problematyka jawności adopcji: prawda o pochodzenia dziecka.

- ✓ Rozwój dziecka: elementy psychologii rozwoju i zaburzeń rozwojowych.
- ✓ Strata: radzenie sobie ze stratą, żałoba.
- ✓ Problematyka z zakresu kształtowania się więzi emocjonalnych w rodzinie adopcyjnej.
- ✓ Problemy i umiejętności wychowawcze: granice, uczucia, kary, rozwiązywanie problemów.
- ✓ Przygotowanie dziecka biologicznego: wpływ adopcji na funkcjonowanie rodziny.

3.4. Droga dzieci

Rodzice, podmiot leczniczy, organizator pieczy zastępczej oraz inna instytucja lub osoba, które powzięły informację o dziecku uzasadniającą zakwalifikowanie go do adopcji, **zgłaszają tę informację** do ośrodka adopcyjnego działającego na terenie województwa, w którym przebywa dziecko.

Zgłoszeniu podlegają wyłącznie dzieci z tzw. **uregulowaną sytuacją prawną**, w tym dzieci pozostawione bezpośrednio po urodzeniu, np.: w szpitalach, czy tzw. oknach życia; dzieci, których rodzice nie żyją, są nieznani albo których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. Możliwe jest również zgłoszenie do przysposobienia dziecka, z którego rodzicami nie ma żadnego kontaktu, a pewne jest, że żyją. Do przysposobienia nie jest bowiem wymagana zgoda rodziców, z którymi porozumienie się napotyka trudne do przezwyciężenia przeszkody. Możliwe jest również zgłoszenie do adopcji dziecka, którego rodzice mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych. Ostateczną decyzję w zakresie takich adopcji powinien jednak podjąć Sąd Opiekuńczy.

W trakcie oczekiwania na nowych rodziców dzieci przebywają odpowiednio w **pieczy zastępczej**, tj. w: rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych.

W tym czasie pracownik Ośrodka **zbiera informacje** niezbędne do zakwalifikowania dziecka do przysposobienia, dotyczące m. in.: sytuacji prawnej i rodzinnej dziecka, jego stanu zdrowia oraz rozwoju psychicznego. Ustawowo wymagane jest także wysłuchanie dziecka w kwestii **wyrażenia Jego zgody na adopcję**. Niezależnie od tego psycholog Ośrodka spotyka się z dzieckiem w celu zbadania jego **gotowości do adopcji** oraz dokonania oceny możliwości nawiązania więzi w ramach nowej rodziny. Dzieje się tak, ponieważ w procesie adopcji pracownicy Ośrodka w swoich działaniach kierują się przede wszystkim dobrem dziecka. Po dokonaniu analizy całokształtu zebranego materiału, zespół pracowników Ośrodka Adopcyjnego **kwalifikuje** dziecko do przysposobienia. Mając na uwadze dobro

dziecka może się jednak okazać, że pozostawienie go w pieczy zastępczej będzie najlepszym z dostępnych rozwiązań.

Zespół pracowników, uwzględniając potrzeby dziecka, dokonuje **doboru rodziny do dziecka**. Jeśli nie uda się znaleźć odpowiedniej rodziny wśród kandydatów Pomorskiego Ośrodka Adopcyjnego w Gdańsku, informacja o dziecku zostaje przekazana za pośrednictwem Wojewódzkiego Banku Danych do innych ośrodków adopcyjnych na terenie województwa i Polski. Po wyczerpaniu wszelkich możliwości poszukiwania kandydatów na terenie kraju, podejmowane są działania zmierzające do poszukiwania rodziny adopcyjnej poza granicami Polski, jeżeli leży to w najlepszym interesie dziecka.

W naszym kraju działają 3 ośrodki adopcyjne, które zgodnie z obwieszczeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej są upoważnione do współpracy z organami centralnymi innych państw lub z licencjonowanymi przez rządy innych państw organizacjami lub ośrodkami adopcyjnymi. Zajmują się one pośrednictwem w adopcjach międzynarodowych w celu dokonania odpowiedniej kwalifikacji rodzin.

Jeśli wytypowani przez Zespół Ośrodka Adopcyjnego kandydaci na rodziców adopcyjnych zaakceptują przedstawioną im **propozycję**, podczas **pierwszego kontaktu** dochodzi do zapoznania się z dzieckiem. Następne spotkania odbywają się, jeśli zarówno dziecko, jak i kandydaci wyrażą na nie zgodę. Dzieje się tak, aż do momentu orzeczenia przez sąd **powierzenia pieczy** - co oznacza przejęcie bezpośredniej opieki nad dzieckiem. Na tym etapie tworzy się nowa rodzina. Rodzice i dzieci mieszkają razem, spędzają ze sobą czas, rodzą się między nimi więzi.

Pamiętaj!

A - akceptacja

D - dobro

O - otwartość

P - pomoc

C - cierpliwość

J - jawność

A - altruizm

Tak dla Ciebie, jak i dla dziecka czas nawiązywania więzi jest niezwykle istotny. Bądź przygotowany na zmiany w swoim życiu. Ważna jest **Twoja obecność**, żeby relacja mogła zaistnieć. Nie ma idealnych dzieci, ale nie ma też idealnych rodziców. Adopcja to czas nauki siebie nawzajem.

Ostatnim krokiem procedury jest rozprawa, gdzie **Sąd orzeka o przysposobieniu**. Skutki prawne tego orzeczenia mają odzwierciedlenie m.in.: w dziedzinie prawa rodzinnego (przyznanie władzy rodzicielskiej nowym rodzicom) i prawa cywilnego (nowy akt urodzenia dziecka).

3.5. Adopcja oczami dziecka – list dziecka do nowych rodziców

Mamo i Tato!

Na początku swojego listu chcę napisać, że fajnie, że jesteście. Bardzo lubię się z Wami bawić, przytulać się do Was, chodzić na spacer, na rower i do dziadków. Tyle ciekawych rzeczy razem robiliśmy, których wcześniej nie robiłem. Tutaj mam fajne zabawki i gry, a najlepsze są te gdzie możemy grać razem, wspólnie. Śmiejecie się wtedy ze mną i czuję się kochany. W domu jest też najlepsze jedzenie, takiego nigdy nie jadłem u cioci. Jedzenie u Was jest takie kolorowe i smaczne! Trochę boję się, że później, go nie będzie, więc wolę zjeść więcej, na zapas.

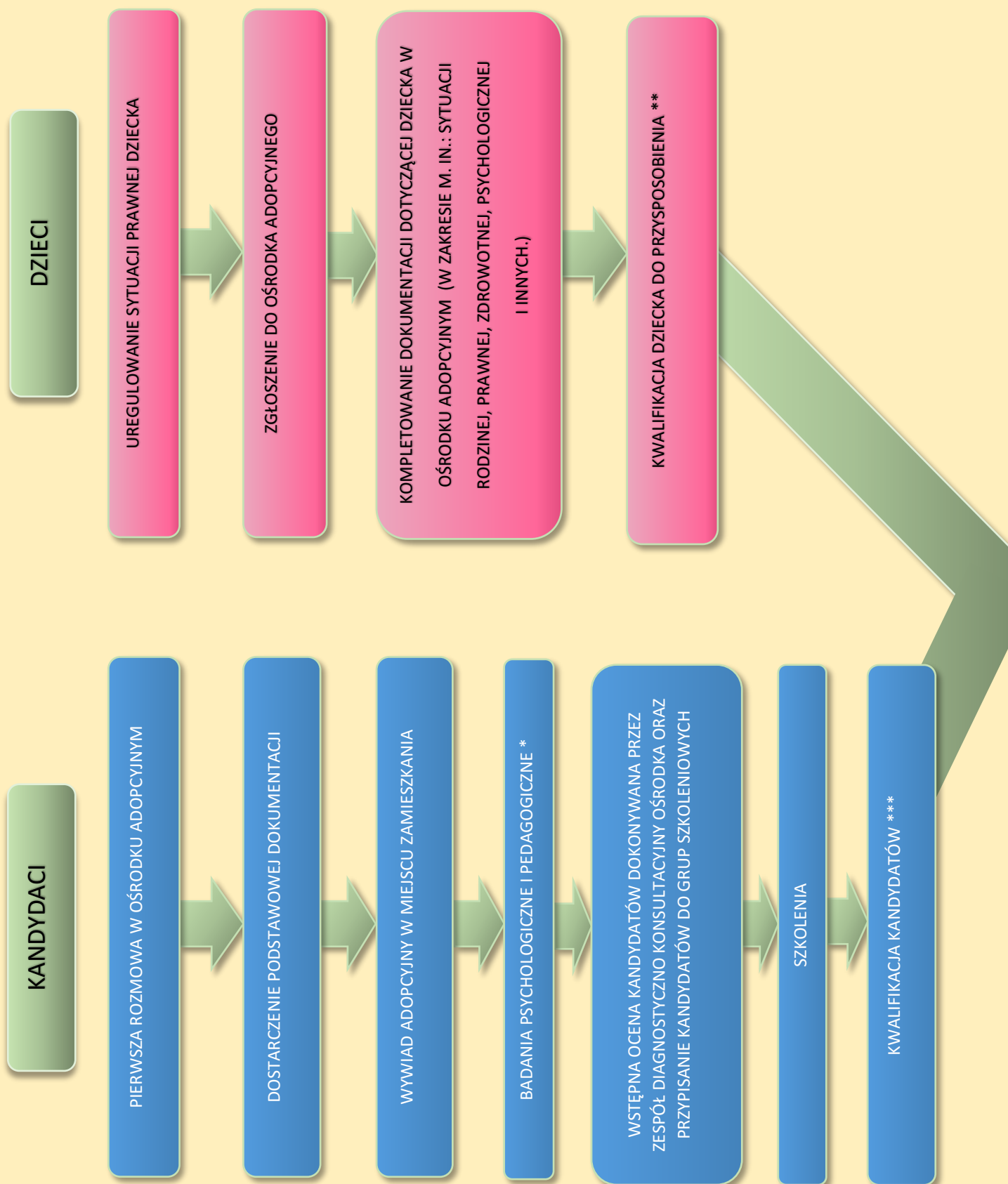
Wiem, że jesteście moimi nowymi rodzicami, starych nie pamiętam, ale wiem, że są. Słyszałem od mamy, że urodziła mnie z serduszką i, że jedna Pani pomagała mnie szukać, bo urodziła mnie inna Pani, która nie mogła mnie wychować. Cieszę się bardzo, że udało się Wam mnie znaleźć.

Ciocia mówiła mi, że jestem u niej, żeby poczekać na nową mamę i nowego tatę. Przychodziła tam też taka Pani, która pytała mnie i moich kolegów, czy chcielibyśmy mieć nowych rodziców i być adoptowanymi? Wszyscy chcieliśmy. Długo czekałem na Was. Do dwóch moich malutkich kolegów też przyjeżdżali tacy rodzice. Przywozili im fajne zabawki i bawili się z nimi. Trochę im wtedy zazdrościłem. Kiedy przyjechaliście, cieszyłem się, że będę miał nowych rodziców, ale bałem się, że się Wam nie spodobam. Kiedy już wzięliście mnie do domu, bardzo tęskniłem za ciocią. Martwiłem się, czy nie jest jej smutno, przecież kochała mnie. Bałem się też, jak poradzi sobie w domu, przecież pomagałem jej układać talerze do obiadu.

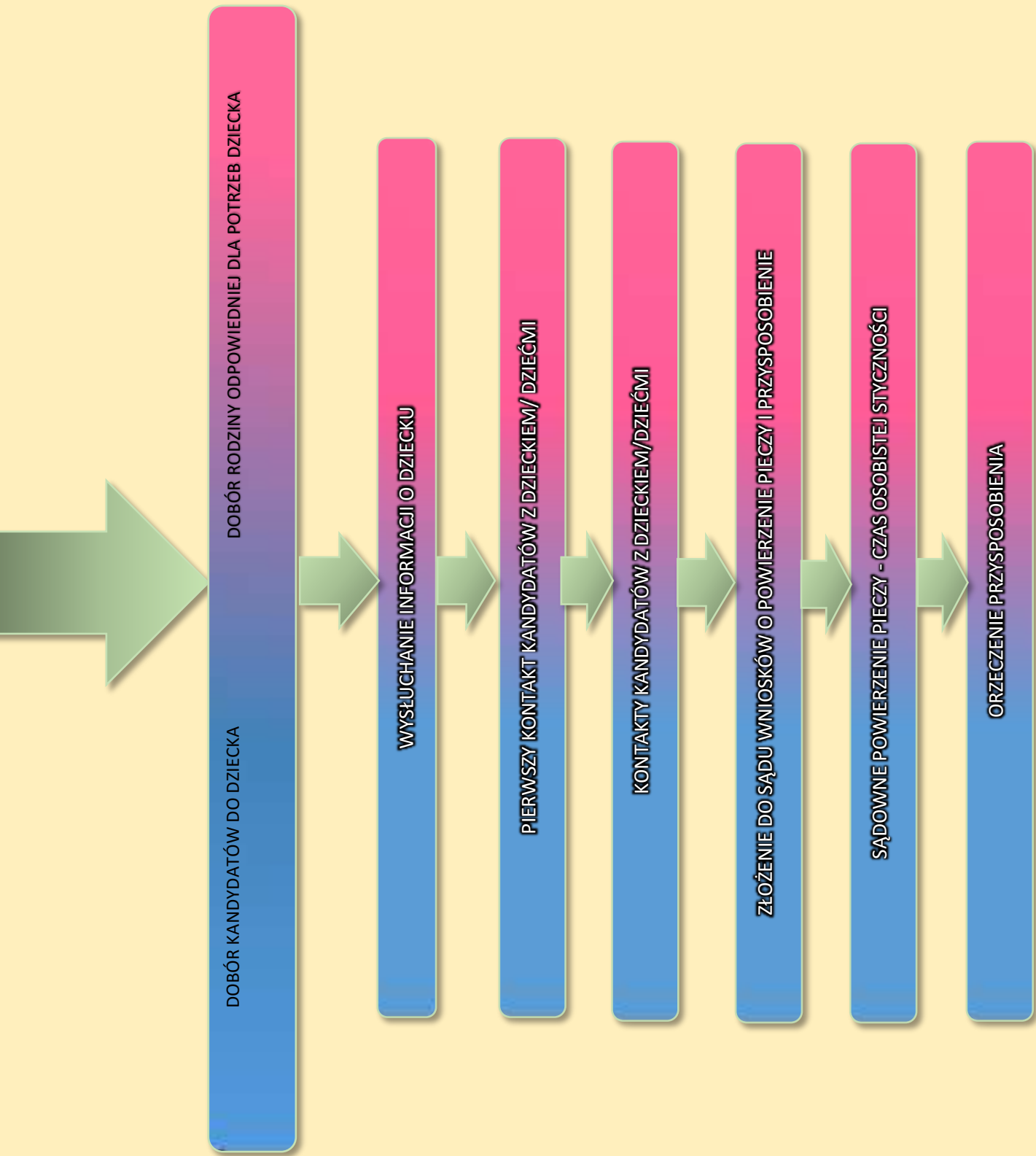
Kiedy zamieszkałem w domu, było tak dobrze, że przestraszyłem się, że mnie oddacie. Przepraszam, że krzychałem, nie słuchałem się i rzucałem zabawkami, chciałem zobaczyć, czy mnie nie oddacie. Bałem się bardzo, bo polubiłem swoje łóżeczko i swój pokój, a Was pokochałem. Dziękuję, że nie krzychałiście na mnie i wytrzymałiście, kiedy się złościłem i byłem niegrzeczny. Teraz wiem, że mam Was na zawsze.

Miś

3.6. Droga dzieci i kandydatów – schemat

* W zależności od wyników badań proces diagnostyczny i kwalifikacyjny może zostać wydłużony ze względu m.in.: na konieczność ponownych spotkań, przejścia np. terapii lub konsultacji specjalistycznych.

** Nie wszystkie dzieci, zgłoszone do przysposobienia są pozytywnie kwalifikowane do adopcji. Podczas podejmowania decyzji główną przesłanką jest dobro dziecka. Jeżeli kwalifikacja nie byłaby zgodna z dobrem dziecka – dziecko nie zostanie zakwalifikowane.

*** Po odbyciu szkolenia przez Kandydatów, następuje podjęcie decyzji w sprawie kwalifikacji pozytywnej/negatywnej na rodzinę adopcyjną przez Zespół ds. Rodzin.

4. Przywileje Pracownicze

Urlop macierzyński

Art. 183. § 1. Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 1502) stanowi, iż „Pracownik, który przyjął dziecko na wychowanie i wystąpił do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub który przyjął dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, ma prawo do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego w wymiarze:

- 1) 20 tygodni w przypadku przyjęcia jednego dziecka,
- 2) 31 tygodni w przypadku jednoczesnego przyjęcia dwojga dzieci,
- 3) 33 tygodni w przypadku jednoczesnego przyjęcia trojga dzieci,
- 4) 35 tygodni w przypadku jednoczesnego przyjęcia czworga dzieci,
- 5) 37 tygodni w przypadku jednoczesnego przyjęcia pięciorga i więcej dzieci

– nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 7 roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego, nie dłużej niż do ukończenia przez nie 10 roku życia. Przepisy art. 45 § 3, art. 47, art. 50 § 5, art. 57 § 2, art. 163 § 3, art. 165 pkt 4, art. 166 pkt 4, art. 177, art. 180 § 5–7 i art. 180¹ § 2 stosuje się odpowiednio.”

Pracownik, który wykorzystał urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego ma prawo do dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego. Dodatkowy urlop macierzyński udzielany jest na wniosek pracownika i kieruje się takimi samymi zasadami. Udzielany jest on jednorazowo, w wymiarze tygodnia, bądź jego wielokrotności bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu macierzyńskiego. Łączny okres płatnego urlopu macierzyńskiego może wynieść do 1 roku. Pracownik ma minimum 7 dni na złożenie wniosku o skorzystanie z tego urlopu, pracodawca jest obowiązany uwzględnić wniosek.

Pracownica może ponadto łączyć odbywanie dodatkowego urlopu macierzyńskiego z pracą, jednak w wymiarze mniejszym, niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Po zakończeniu urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego pracodawca dopuszcza pracownika do pracy na dotychczasowym stanowisku, a jeśli jest to niemożliwe, na stanowisku równorzędnym.

Urlop ojcowski

Art. 182³ . § 1. Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 1502) stanowi, iż również ojcom przysługuje prawo do urlopu ojcowskiego, mogą się oni ubiegać o ten urlop od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądowego o przysposobienie dziecka, ale maksymalnie do ukończenia przez dziecko 7 roku życia. Urlopu ojcowskiego udziela pracodawca na pisemny wniosek pracownika wychowującego dziecko, w terminie minimalnie 7 dni przed rozpoczęciem tego urlopu. Pracodawca jest również obowiązany, aby uwzględnić wniosek pracownika. Ojcom adopcyjnym przysługuje prawo do urlopu ojcowskiego w wymiarze 2 tygodni. Po zakończeniu urlopu ojcowskiego pracodawca dopuszcza pracownika do pracy na dotychczasowym stanowisku lub jeśli nie ma takiej możliwości – na stanowisku równorzędnym.

Inne przywileje pracownicze:

- ❖ Prawo do urlopu wychowawczego udzielanego na wniosek pracownika nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 4 roku życia, a także do ukończenia 18 roku życia, jeśli z powodu niepełnosprawności potwierdzonej orzeczeniem dziecko wymaga osobistej opieki pracownika.
- ❖ Prawo do zwolnienia od pracy na 2 dni w każdym roku kalendarzowym z zachowaniem prawa do wynagrodzenia wychowując dziecko w wieku do 14 roku życia.
- ❖ Zakaz zatrudniania pracownika w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej, w systemie przerywanego czasu pracy oraz delegowania poza stałe miejsce pracy, bez jego zgody, jeśli opiekuje się dzieckiem, które nie ukończyło 4 roku życia.
- ❖ Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. becikowe) – uzależniona jest od dochodu rodziny (art. 15b Ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych, Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, ze zm.) i przysługuje rodzinie, jeśli jej dochód w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł netto/miesiąc. Warunkiem wypłaty jednorazowej zapomogi jest złożenie wniosku przez rodzica adopcyjnego do ośrodka pomocy społecznej lub do urzędu gminy w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką.

5. Wykaz aktów prawnych

Polskie akty prawne regulujące sprawy przysposobienia:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (j.t. Dz. U. 2015r., poz. 583 ze zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
2. Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (j. t. Dz. U. 2014r., poz. 101 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. 2015r., poz. 332 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (j.t. Dz. U. 2014r., poz. 1502 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 29 września 1986 r. prawo o aktach stanu cywilnego (j.t. Dz. U. 2014r., poz. 1741 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (j.t. Dz. U. Nr 80, poz. 432).

Wybrane umowy międzynarodowe regulujące sprawy przysposobienia:

1. Konwencja o Prawach Dziecka ONZ z dnia 20 listopada 1989r. (Dz. U. 1991, Nr 120, poz. 526)
2. Konwencja o Ochronie Dzieci i Współpracy w Dziedzinie Przysposobienia Międzynarodowego z dnia 29 maja 1993r., tzw. Konwencja haska (Dz. U. 2000, Nr 39, poz. 448)
3. Europejska Konwencja o Przysposobieniu Dzieci z dnia 24 kwietnia 1967r., tzw. Konwencja strasburska (Dz. U. 1999, Nr 99, poz. 1157)

6. Kompendium wiedzy przed pierwszą rozmową – często zadawane pytania

Ile czasu trwa procedura/czemu tak długo?

Wszelkie działania związane z kwalifikacją kandydatów do pełnienia funkcji rodziców adopcyjnych podejmowane są przez pracowników Ośrodka niezwłocznie. Czas trwania procedury jest indywidualny i zróżnicowany w zależności od potrzeb kandydatów, ich predyspozycji ale również zaangażowania, otwartości, i elastyczności kandydatów w zakresie współpracy z Ośrodkiem (tj. terminu skompletowania dokumentów, uzgodnienia daty badań

psychologicznych i pedagogicznych oraz wywiadu adopcyjnego a także, możliwości dostosowania się do cyklu szkoleń).

Z jakich rodzin pochodzą dzieci?

Należy pamiętać, że dzieci kierowane do adopcji pochodzą często z rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z wieloma problemami (m. in. uzależnień od alkoholu, narkotyków, przemocy). Rodziny te są niewydolne emocjonalnie, społecznie, mają wielopokoleniowe negatywne wzorce zachowania, niejednokrotnie cierpią na choroby psychiczne lub są osobami niepełnosprawnymi.

Czy mając 45 lat mogę zostać rodzicem adopcyjnym?

Każda kandydatura, tzn. osobista sytuacja kandydatów, jest w naszym Ośrodku rozpatrywana indywidualnie, a decyzja ostatecznie leży w gestii Komisji ds. Rodzin. Niemniej należy pamiętać o odpowiedniej różnicy wieku między przysposabiającym a przysposobionym (najbardziej zbliżonej do naturalnej).

Czy rodzeństwa są rozdzielane i w jakich sytuacjach?

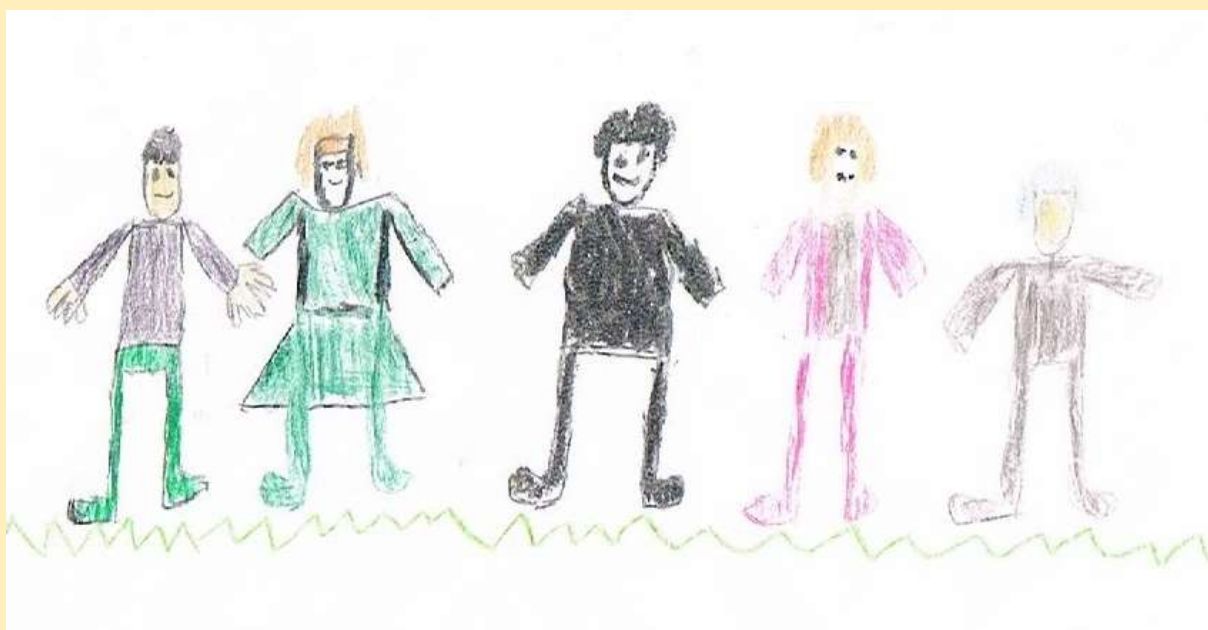
Zgodnie z treścią ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U z 2015 r., poz. 332 ze zm.) rodzeństwa powinny być umieszczane wspólnie w rodzinie przysposabiającej, chyba że najlepiej pojęty interes dziecka stanowi inaczej (Art. 166a). W pracy naszego ośrodka zapis ten ma szczególne zastosowanie: podmiotowość dziecka wyznacza kierunek podejmowanych decyzji (silne więzi łączące rodzeństwo oraz historia życia dzieci są poddane szczegółowej analizie).

Jak powinien wyglądać życiorys?

Życiorys jest istotny w procedurze adopcyjnej, ponieważ pozwala pracownikom ośrodka lepiej poznać kandydatów i ich historię od strony prywatnej. Powinien zawierać informacje dotyczące rodziny, tego jak kandydaci się poznali, wykształcenia, pracy zawodowej, zainteresowań, powodów dla których chcą ubiegać się o adopcję. Warto, aby życiorys miał formę opisową (to nie jest CV).

Czy będąc rodziną zastępczą mogę adoptować dziecko?

Tak, odbywa się to zgodnie z art. 170 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. 2015r., poz. 332 ze zm.). Wyżej wymieniony artykuł dotyczy między innymi sytuacji, w której osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej lub prowadzący rodzinny dom dziecka, w którym dziecko jest umieszczone, deklarują chęć przysposobienia podopiecznego dla jego dobra. Kandydaci składają wówczas wnioski do Sądu Opiekuńczego, jednocześnie zadaniem ośrodka adopcyjnego, do którego zgłoszone są dzieci, jest przygotowanie wstępnej oceny wnioskodawców w oparciu o badania psychologiczne i pedagogiczne kandydatów oraz wywiad w miejscu zamieszkania. Ostatecznie to Sąd decyduje, czy adopcja w tym przypadku jest zgodna z najlepiej pojętym interesem dziecka.

7. Warto przeczytać

- ❖ „Jeź” Katarzyna Kotowska
- ❖ „Wieża z klocków” Katarzyna Kotowska
- ❖ „Bociany przylatują zimą” Iwona Jurczenko – Topolska
- ❖ „Magda, Piotr, Paweł” Lucja Waniek
- ❖ „Adopcja jest darem” Grażyna i Andrzej Ładyżyńscy
- ❖ „Zintegrowany mózg zintegrowane dziecko” Daniel J. Siegel,
Payne Bryson
- ❖ „Diabełek” Maria Ewa Letki
- ❖ „Skąd się biorą rodzice. Nie-bajka o adopcji” Agnieszka
Porzezińska

Pomorski Ośrodek Adopcyjny w Gdańsku al. gen. Józefa Hallera 14

80-401 Gdańsk

tel.: 58 341 46 07; 58 341 46 94

fax: 58 341 44 53

email: sekretariat@poa-gdansk.pl

www.poa-gdansk.pl

Ośrodek otwarty

jest dla

interesantów:

Pn. 7.45-19.00

Wt. 7.45-15.45

Śr. 7.45-15.45

Cz. 7.45-19.00

Pt. 7.45-15.45

Dojazd:

- Tramwajem - przystanek "Wyspiańskiego" linie: 2, 3, 4, 5, 8,
- SKM - stacja „Gdańsk Politechnika”,
- Samochodem - wjazd od ul. K. Leczkowa